

**MULTIMEDIAN
MAHDOLLISUUDET
MUSIIKINOPETUKSEN ALALLA**
Soitinoppimateriaalia verkossa

Carita Lagerspetz

**Kehittämishankeraportti
Toukokuu 2006**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

KUVAILELEHTI
Päivämäärä
31.5.2006

Tekijä(t) Lagerspetz, Carita Felicia	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti
Sivumäärä 37	Julkaisun kieli Suomi
Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Multimedian mahdollisuudet musiikinopetuksen alalla	
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Opettajan pedagogiset opinnot	
Työn ohjaaja(t) Seppänen, Marjukka	
Toimeksiantaja(t) Finlands Svenska Sång- och Musikförbund	
Tiivistelmä Kehittämishanke on internetiin sijoitettava oppimateriaalituote, jossa soitinoppia esitellään multimediallisesti; tekstein, kuvin ja soivin esimerkein. Oppimateriaali on ruotsinkielinen. Materiaalin on tarkoitus toimia ensyklopediamaisena resurssina ja soveltua myös musiikin opetukseen perusteella ja lukiossa. Toimeksiantajani voi linkittää materiaaliin myös muita sivustoja mm. antamaan tietoa suomenruotsalaisesta amatöörimusiikista. Raportissa tarkastelu kohdistuu tällaisen kehittämishankkeen tarpeellisuuteen, kehittämishankkeeseen osana yhteiskuntamme yleistä medioitumiskehitystä, verkko-opetuksen mahdollisuuksiin kehittämishankkeen yhteydessä ja soitinoppimateriaaliin liittyvien tehtävänäntojen pedagogisiin ulottuvuuksiin. Kehittämishankeraportista selviää, että soitinopin alalta olevan verkko-opetusmateriaalin kehittäminen on tarpeellista varsinkin jos opetussuunnitelmissa mainittuja aihekokonaisuuksia käsitellään esim. musiikin opetuksessa. Soitinoppimateriaalin pohjalta on mahdollista kehittää tehtävänäntoja kokemuksellisen ja konstruktivistisen oppimisnäkömyksen mukaan. Materiaali on käyttökelpoinen myös yleisenä tiedonlähteenä ja vastaa omalta osaltaan pyrkimykseen lisätä internetin luotettavuutta.	
Avainsanat (asiasanat) soitinoppi, verkko-opetus, multimedia	
Muut tiedot Esim. Työhön kuuluvat irralliset liitteet	

Date

31.5.2006

Author(s) Lagerspetz, Carita Felicia	Type of Publication Development project report	
	Pages 37	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Possibilities Of Multimedia-Teaching in Music		
Degree Programme Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Opettajan pedagogiset opinnot		
Tutor(s) Seppänen, Marjukka		
Assigned by Finlands Svenska Sång- och Musikförbund		
Abstract <p>The development project consists of internet-based study material for learning about instruments. The study material uses multimedia as it consists of texts, pictures and audible examples. The language of the study material is Swedish. The material can be used in schools or for private research. My partner may add links to the material and thereby spread information about the musical activities of Swedish-speaking Finns.</p> <p>The report focuses on the need for such a study material about instruments, the development project as part of the media development of our society, the possibilities of net tuition in connection with the study material and the pedagogic aspects of the assignments connected with the material.</p> <p>The report makes it clear that there is a need for internet-based study material in the field of instruments. Curricula at schools require net tuition to be used in the teaching of all subjects, including music. The study material about instruments enables teachers to give the students assignments based on experiential and constructivist learning theories. The study material encourages private study and adds to the reliability of the internet as a source of information.</p>		
Keywords instrument study, net tuition, multimedia		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT	7
2.1 Kehittämishankkeeni taustaa	7
2.2 Toimeksiantaja	8
2.3 Kehittämishankkeen tarpeellisuus ja tavoitteet	8
3 PEDAGOGISTA TARKASTELUA	10
3.1 Kehittämishanke ja oma pedagoginen näkökulmani	10
3.2 Opetussuunnitelma ja verkko-opetus	11
4 VERKKOMEDIASTA	15
4.1 Kehittämishankkeeni osana medioitumiskehitystä	15
4.2 Verkkomediaan kohdistuvaa kritiikkiä	18
5 VERKKO-OPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT	20
5.1 Verkko-opetuksen suunnittelusta	20
5.2 Kehittämishanke suhteessa verkko-opetuksen ohjaukseen	21
5.3 Verkko-opetuksen toteuttaminen ja oppimiskäsitykset	23
5.4 Hyvästä verkko-opetuksesta	23
5.5 Tehtävänantoja	24
6 KEHITTÄMISHANKKEEN ESITTELY	26
6.1 Työn etenemisestä	26
6.2 Arviointia	28
7 KEHITTÄMISHANKKEEN JATKONÄKYMÄT	29
LÄHTEET	30
LIITTEET	31
Liite 1 Suunnittelu	31
Liite 2 Aikataulu	33

Liite 3 Äänitykseen valmistavia kirjeitä Musiikkiopisto Arkipelagille ja big band Axelbandetille	34
Liite 4 Äänitykseen valmistava kirje Akademiska Orkesternille	35
Liite 5 Esimerkkisivu yhden soittimen esittelystä	36
Liite 6 Esimerkki yksinkertaisemmasta tekstistä	37

1 JOHDANTO

Kehittämishankkeessani tulen tarkastelemaan multimedian mahdollisuuksia luotaessa oppimateriaalia verkkoon tarkemmin musiikinopetuksen alalla ja koskien soitinoppia. Esittelen kehittämishankkeeni *Multimedian mahdollisuudet musiikinopetuksen alalla* sekä toimeksiantajani Finlands Svenska Sång- och Musikförbundet: in. Otan kantaa kehittämishankkeen tarpeellisuuteen ja niihin tavoitteisiin, joihin kehittämishanke pyrkii. Kehittämishankkeen taustalla vaikuttaa erilaisia pedagogisia lähtökohtia joista tärkeimmät ovat opetussuunnitelmassa esiintyvät pedagogiset näkemykset ja oma käsitykseni hyvästä pedagogiikasta. Tarkastelen verkkomediaa ja verkko-opetuksen lähtökohtia suhteessa kehittämishankkeeseen. Nykyvaiheen raportoinnin jälkeen voin myös hahmotella kehittämishankkeen jatkonäkymiä.

2 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kehittämishankkeen taustaa

Kehittämishankkeeni *Multimedian mahdollisuudet musiikinopetuksen alalla* on oppimateriaalituote. Lähestyn soitinoppia (soitinten esittelyä) kolmen eri ilmaismuodon kautta: tekstin, kuvan ja soivan ääniesimerkin. Kehittämishankkeessani on mahdollisuus myös käyttää verkko-opetusmenetelmiä. Kehittämishankkeeni on esimerkki *Oman opetustyön kehittämisestä*.

Opintojeni alkaessa mietin, minkälaisen kehittämishankkeen tekisin. Minulla oli kokemusta kirjallisen oppimateriaalin tekemisestä. Jonkinlaisen oppimateriaalin tekeminen tuntui siksi paremmalta ratkaisulta kuin esim. opetussuunnitelman käyttöönoton dokumentoiminen, vaikka siitäkin oli kokemusta. Verkko-opetus alkoi jossain vaiheessa kiehtoa mahdollisuutena. Aluksi suunnittelin tekeväni verkko-opetuskokonaisuutta länsimaisen taidemusiikin historiasta, mutta hylkäsin aiheen liian työläänä. ”Svingin salat” oli toinen otsikko, jota mietin, ehkä sen aika tulee myöhemmin. Soitinoppikokonaisuus vaikutti mahdolliselta tehdä. Piti vain löytää yhteistyötaho, sillä suunnitteluhetkellä en ollut työssä missään koulussa.

Keskustelin henkilön kanssa, joka oli yhteydessä Finlands Svenska Sång- och Musikförbundet: iin. Tämä henkilö sanoi, että FSSMF:lla olisi halua julkaista Stationen -portaalinsa yhteydessä pedagogista materiaalia musiikin alalta ja että he etsivät yhteistyökumppania. Otin FSSMF:iin yhteyttä ja sovimme asiasta. FSSMF:sta tuli toimeksiantajani. Soitinoppikokonaisuus vaikutti sopivan heille hyvin. Verkkomateriaalia musiikin alalta ruotsiksi on Suomessa olemassa vain vähän. Jonkin verran on tietenkin tehty Ruotsissa, mutta en ole tietoinen vastaavasta riikinruotsalaisesta kokonaisuudesta kuin mitä soitinoppi tulisi olemaan. Suomenruotsalaista yhteistyötahoani kiinnosti varmasti sekin, että halusin esitellä suomenruotsalaisia soittajia ja kokoonpanoja soitinmateriaalin yhteydessä. Suunnittelin tekeväni eräänlaisen soitinesittelyn perusrungon, johon erilaiset kokoonpanot voivat jatkuvasti lähettää FSSMF:lle liitteeksi lisätietoa, esim. kuvia ja yhteystietoja omasta yhtyeestään. Näin ollen tiedosto muuttuisi pikkuhiljaa laajemmaksi ja kattavammaksi.

Soitinten esittelyyn soveltuu media, jossa yhdistyvät kuva, kertomus/teksti ja ääni. Kaikkein paras vaihtoehto olisi esitellä soittimia ”livenä”, mutta siihen tuskin on mahdollisuutta; kukapa voisi kutsua sinfoniaorkesteria, big bandia, puhallinorkesteria ja rockyhtyettä kotiinsa! Video/dvd –muoto olisi myös hyvä tapa esitellä soittimia. Internetin saatavuus ja ”kulutuskestävyys” on kuitenkin parempi kuin kasetin tai levyn. Tietenkin internetiin liittyy omia ongelmia. Uusin teknologia on itsessään kiehtova media uusine mahdollisuuksineen. Internetmateriaalia on mielestäni tehtävä yhä enemmän tieteelliseltä pohjalta, jotta internet ei leimaudu ”toisen luokan epäluotettavaksi tiedonjakajaksi”.

2.2 Toimeksiantaja

Toimeksiantajani Finlands Svenska Sång- och Musikförbund (jatkossa käytetty virallista lyhennettä FSSMF) on suomenruotsalainen musiikin keskusliitto, jonka alla toimii monta paikallisliittoa, kuten esimerkiksi Åbolands Sång- och Musikförbund (Turunmaan laulu- ja musiikkiliitto). FSSMF:n toiminta sisältää valtakunnallisten laulu- ja musiikkijuhlien järjestämistä, koulumusiikkijuhlien järjestämistä, koulutuksen järjestämistä, julkaisutoimintaa, tiedottamista ja amatöörimusiikin kentän organisoimista. Seuraavat valtakunnalliset laulu- ja musiikkijuhlat pidetään Vaasassa 25.-28.5.2006. Keväällä 2007 Turussa pidetään seuraavat koulumusiikkijuhlat. Koulutuksen järjestämisestä voisi mainita musiikinopettajille tarkoitettua täydennyskoulutustapahtumia sekä nuorten opiskelijoiden musiikkileirit ja julkaisutoiminnasta nuottien julkaisemisen. Liitto julkaisee myös lehteä, jonka nimi on Resonans. FSSMF:lla on verkkosivusto (www.fssmf.fi) ja sen yhteydessä portaali nimeltä Stationen (www.stationen.fi). Soitinoppimateriaali olisi osa sitä pedagogista materiaalia, jota Stationen-portaalin yhteyteen on toivottu luotavan opetusresurssiksi.

2.3 Kehittämishankkeen tarpeellisuus ja tavoitteet

Toimeksiantajani FSSMF:n mielestä verkossa oleva soitinoppikokonaisuus olisi tarpeen. Lisäisin tähän vielä musiikinopettajan näkökannan: Olisi helpompi opettaa soitinoppia, jos verkkomateriaalia ääniesimerkkeineen olisi helposti saatavilla. Kaikissa kouluissa ei suinkaan ole esitellä fyysistä soitinta (esim. selloa), jota oppilaat saisivat kokeilla. VHS –muodossa oleva YLE:n soitinesittely on vain joskus saatavilla musiikkikirjastossa eikä sitä tietenkään voi antaa oppilaille kotona tutkittavaksi.

Kehittämishankkeen tarpeellisuutta voi motivoida myös sillä, että koulujen opetussuunnitelmien mukaan opetuksessa pitäisi käyttää verkkomediaa.

Pyrin kehittämishankkeellani

- kehittämään omaa opetustani
- kehittämään perusasteen ja lukion opetusta
- kehittämään oppimateriaaleja
- kehittämään internetiä luotettavana tiedonjakajana
- lisäämään tietoa suomenruotsalaisen amatöörimusiikin kentästä.

3 PEDAGOGISTA TARKASTELUA

3.1 Kehittämishanke ja oma pedagoginen näkökulmani

Opettajaksi opiskeleva tutkii tietenkin jo opiskeluaikanaan omaa ammattialaansa. Yliopistoissa näkökulma kasvatustieteeseen on varsin tiedepohjainen kun taas ammattikorkeakouluissa kasvatustiedettä lähestytään käytännönläheisemmin. Kehittämishanke on hyvä esimerkki opiskelutavasta, jossa käytäntö on koko ajan läsnä. Kehittämishanke ”tuotteena” voi olla esimerkiksi materiaalin luomista tai työkäytännön muutoksen kirjaamista. Kehittämishankkeesta pitäisi olla suoranaista hyötyä työyhteisölle, opettajaksi opiskelevalle ja oppijoille. Toki kasvatustieteellinen tutkimuskin pohjautuu käytäntöön, mutta sen tulokset julkaistaan usein sellaisessa muodossa, että ne eivät ole helposti omaksuttavissa jos alaa ei tunne. Tieteellistä tutkimusta ja kehittämishanketta yhdistää joka tapauksessa arviointi, jossa pohditaan, saavutettiin tavoitteet.

Opetuksen kehittämistyön perustana on myös jokin tieteellisesti motivoitu pedagoginen näkemys, joka riippuu kehittämishankkeen tekijän omista näkemyksistä ja kehittämishankkeen muodosta ja laadusta. Oma pedagoginen näkemykseni pohjautuu sosiokonstruktivismiin sekä kokemukselliseen oppimiskäsitykseen. Koska oppijat ovat erilaisia, opittavaa asiaa täytyy myös pystyä käsittelemään monipuolisesti, monesta eri näkökulmasta. Olen myös huomannut, että ”kertaus on opintojen äiti”. Tieto ei myöskään ole mikään staattinen lopputuote, vaan jatkuvasti muuttuva kokonaisuus.

Kehittämishankkeessani pystyn aika pitkälle toteuttamaan pedagogisia näkemyksiäni. Verkkomateriaali mahdollistaa konstruktivistisen tiedonmuodostuksen jonka mukaan oppija itse luo aktiivisella toiminnallaan oman tietonsa. Kokemuksellisen ihmiskäsityksen mukaan oppijan kehittyminen ihmisenä on tiedon karttumista tärkeämpää. Kokemus on oppimisen keskiössä. Soitinesittely verkossa ei vaadi ulkolukua ja siihen on mahdollisuus palata aina uudestaan. Soittimia esitellään tekstein, kuvin ja soivin esimerkein, koska ihmiset oppivat eri aistien välityksellä. Kertauksen vuoksi materiaaliin täytyy pystyä palaamaan uudestaan, mihin verkko antaa hyvät mahdollisuudet. Materiaalin muuttumisesta, mikä myös liittyy konstruktivistiseen tiedonkäsitykseen, pitää huolen se, että uutta materiaalia voi

lähettää sivustoille ja liittää jo olemassa olevaan. Verkkomediasta jää oikeastaan vain puuttumaan yhteistoiminnallisuus, koska sitä on niin hankala järjestää. Yksittäisen opettajan täytyy pitää yhteistoiminnallisuudesta huolta luokkatilanteessa.

Soitinoppia voisi lähestyä erilaisista pedagogisista teorioista käsin. Behaviorismi korostaisi tiedon omaksumista ja julkituomista oppimisen sivistävän vaikutuksen kustannuksella. Esimerkkinä voisi mainita oppimisen kokeita varten. Opittu asia unohtuu heti kun se on saatu kirjattua kokeeseen. Kognitivismissa fokuksessa olisi tieto soittimista ja tämän tiedon rakentuminen oppijan mielessä. Materiaalin pitäisi silloin mahdollistaa jokaisen oppijan optimaalinen tiedonrakentuminen.

Konstruktivismin mukaan oppija luo itse oman tietonsa soittimista siitä, mikä hänelle on relevanttia. Jotakuta ehkä kiinnostaa eniten soittimen rakenne, kuinka se toimii. (Tämän tosin oppii parhaiten fyysistä soitinta tutkimalla. Mutta soittimen rakenteen ymmärtäminen on myös pohjana soitinten luokittelun ymmärtämiselle.)

Sosiokonstruktivismissa mukaan oppimisprosessiin otetaan muutkin oppijat, joista jokainen vaikuttaa yksittäiseen oppijaan. Kokemuksellisen oppimiskäsityksen mukaan tärkeää on oppijan kasvaminen ihmisenä, siis sivistys. Sivistyneellä oppijalla on omakohtainen suhde soittimiin ja ne voivat olla hänelle tärkeitä monessakin mielessä.

3.2 Opetussuunnitelma ja verkko-opetus

Uusien opetussuunnitelmien pedagoginen näkökulma pohjautuu sosiokonstruktivismiin. (Kimitonejdens skolas läroplan 2004. 13.) Perusasteen uusissa (2004) opetussuunnitelmissa verkko-opetukselle on annettu tärkeä rooli:

Aihekokonaisuudet ovat sellaisia kasvatus- ja opetustyön keskeisiä painoalueita, joiden tavoitteet ja sisällöt sisältyvät useisiin oppiaineisiin. Ne ovat kasvatusta ja opetusta eheyttäviä teemoja. Niiden kautta vastataan myös ajan koulutushaasteisiin. Aihekokonaisuudet [...] toteutuvat eri oppiaineissa niille luonteenomaisista näkökulmista oppilaan kehitysvaiheen edellyttämällä tavalla. Opetussuunnitelmaa laadittaessa aihekokonaisuudet tulee sisällyttää yhteisiin ja valinnaisiin oppiaineisiin sekä yhteisiin tapahtumiin, ja niiden tulee näkyä koulun toimintakulttuurissa. (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.)

”Viestintä ja mediataito –aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja.”, kirjoitetaan opetussuunnitelmassa. (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.) Viestintätaitojen pitäisi kehittyä osallistuvaan,

vuorovaikutukselliseen ja yhteisölliseen suuntaan ja mediataitoja harjoitellaan sekä viestien vastaanottajana että tuottajana. *Viestintä ja mediataito* –aihekokonaisuuden tavoitteet ovat seuraavat:

Oppilas oppii

- *ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja vastuullisesti sekä tulkitsemaan muiden viestintää*
- *kehittämään tiedonhallintataitojaan sekä vertailemaan, valikoimaan ja hyödyntämään hankkimaansa tietoa*
- *suhtautumaan kriittisesti median välittämiin sisältöihin ja pohtimaan niihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä arvoja viestinnässä*
- *tuottamaan ja välittämään viestejä ja käyttämään mediaa tarkoituksenmukaisesti*
- *käyttämään viestinnän ja median välineitä tiedonhankinnassa, -välittämisessä sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa*

KESKEISET SISÄLLÖT

- *omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet ja niiden käyttö eri tilanteissa*
- *viestien sisällön ja tarkoituksen erittely ja tulkinta, viestintäympäristön muuttuminen ja monimediaalisuus*
- *median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa, median kuvaaman maailman suhde todellisuuteen*
- *yhteistyö median kanssa*
- *lähdekritiikki, tietoturva ja sananvapaus*
- *viestintätekniset välineet ja niiden monipuolinen käyttö sekä verkkoetiikka. (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.)*

Ihminen ja teknologia –aihekokonaisuudessa sivutaan myös verkko-opetusta.

Aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta ymmärtämään ihmisen suhdetta teknologiaan ja tulemaan tietoiseksi teknologian merkityksestä arkielämässämme.

”Opetuksessa tulee kehittää välineiden, laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteiden ymmärtämistä ja opettaa niiden käyttöä.” (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.)

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- *ymmärtämään teknologiaa, sen kehittämistä ja vaikutuksia eri elämänalueilla, yhteiskunnan eri sektoreilla ja ympäristössä*
- *käyttämään teknologiaa vastuullisesti*
- *käyttämään tietoteknisiä laitteita ja ohjelmia sekä tietoverkkoja erilaisiin tarkoituksiin*
- *ottamaan kantaa teknologisiin valintoihin ja arvioimaan tämän päivän teknologiaan liittyvien päätösten vaikutuksia tulevaisuuteen*

KESKEISET SISÄLLÖT

- *teknologia arkielämässä, yhteiskunnassa ja paikallisessa tuotantoelämässä*
- *teknologian kehitys ja kehitykseen vaikuttavia tekijöitä eri kulttuureissa, eri elämänalueilla eri aikakausina*
- *teknologisten ideoiden kehittäminen, mallintaminen, arviointi ja tuotteiden elinkaari*
- *tietotekniikan ja tietoverkkojen käyttö*
- *teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset*
- *tulevaisuuden yhteiskunta ja teknologia. (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.)*

Kaikki aihekokonaisuudet ovat varsin laajoja ja yksittäisten tavoitteiden saavuttaminen ja sisältöjen läpikäynti voi jäädä puutteelliseksi. Aihekokonaisuuksien muotoilu ja niiden liittäminen mukaan opetussuunnitelmaan kertovat kuitenkin siitä, miten tärkeiksi asioiksi ne mielletään tällä hetkellä.

Musiikin perusopetuksen opetussuunnitelmassa verkko-opetusta ei ole välttämättä erikseen mainittu. Kuvauksessa oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päättyessä mainitaan esim., että oppilaan tulisi ”tunnistaa kuulemaansa musiikkia ja osa[t]a ilmaista kuuntelukokemustaan verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla”. (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.) Tietenkin soittimen äänen kuunteleminen on myös kuuntelukokemus. Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 suosittelevat, että oppilaan tulisi osata ”kuunnella musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan”, sekä ”tunnistaa ja osata erottaa eri musiikin lajeja ja eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia”. Hänen pitäisi myös ”tuntea keskeistä suomalaista musiikkia ja musiikkielämää”. (Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004.) Kaikkiin edellä mainittuihin kriteereihin voi liittää yhteen soitinoppia siltä osin kuin se on motivoitua.

Turun kaupungin perusasteen opetussuunnitelmasta taas ilmenee seuraavaa:

Opetuksessa tulee ottaa huomioon, että musiikin ymmärtämisen ja käsitteellistämisen perustana ovat musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä sadut merkitykselliset kokemukset. [...] Musiikinopetuksessa hyödynnetään Turun monipuolista musiikkiin liittyvää tarjontaa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi Turun filharmonisen orkesterin kanssa, jonka järjestämiin koululaiskonsertteihin oppilas osallistuu [...]. [...] Musiikin opetuksessa sovelletaan teknologian ja median tarjoamia mahdollisuuksia. (Turun kaupungin perusasteen opetussuunnitelma 2004. 165-166.)

Kaupunginorkesterin kuunteleminen on merkityksellinen kokemus.

Kaupunginorkesterin äänimaailmaan voi perehtyä syvällisemmin esim. soitinoppia tutkimalla. Jos soitinoppia voi tutkia verkko-opetuksen muodossa, täytyy lisäksi viimeinen edellä mainituista musiikinopetuksen kriteereistä.

Yleisesti voi sanoa, että Turun kaupungin perusasteen opetussuunnitelmassa vuosiluokille 1-9 kiinnitetään huomiota elämyksiin, kuuntelukokemuksiin, sointiväriin ja muihin musiikin elementteihin, suomalaiseen musiikkiin, eri aikakausien musiikkiin ja eri musiikin lajeihin. Kuunteluohjelmiston olisi oltava monipuolista. Kaikkia em. seikkoja soitinoppi voisi tukea. (Turun kaupungin perusasteen opetussuunnitelma 2004. 165-167.)

Lukion kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa verkko-opetuksen tarve on sanottu selkeästi:

Hyvää oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria tavoittelevan lukion toiminnassa toteutuvat muun muassa seuraavat seikat:

-lukion tilat sekä opiskelijoiden ja opettajien käytettävissä olevat välineet mahdollistavat monipuolisen ja ajanmukaisten oppimis- ja opetusmenetelmien käytön

-oppimisympäristö tukee opiskelijan itsenäistä opiskelua ja aktiivisuutta
-tieto- ja viestintäteknisiä välineitä on riittävästi, ne ovat ajantasaisia ja niitä hyödynnetään opetuksessa aktiivisesti. (Turun kaupungin lukioiden opetussuunnitelma 2004. 4-5.)

Verkko-opetus mainitaan myös yhtenä opetusmuotona:

Turun lukioissa toteutetaan monimuoto-opetusta, joka voi tapahtua koulun ulkopuolella. [...] Monimuoto-opetusta voidaan antaa kaikissa aineissa. Opiskelija voi valita opetusmuodon seuraavista tarjolla olevista vaihtoehdoista:

1) lähiopetus, joka annetaan luokkaopetuksena tai video-opetuksena

2) etäopetus, joka sisältää lähiopetusta ja opettajan antamaa tutorointia

3) verkko-opetus

4) muu itsenäiseen suoritukseen tähtäävä opetus.

(Turun kaupungin lukioiden opetussuunnitelma 2004. 8.)

Lukion kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa on mainittu samat aihekokonaisuudet kuin perusasteen opetussuunnitelmassakin. Verkko-opetusta voisivat sisältää *Teknologia ja yhteiskunta* sekä *Viestintä ja mediaosaaminen* –aihekokonaisuudet. (Turun kaupungin lukioiden opetussuunnitelma 2004. 15-16.)

4 VERKKOMEDIASTA

4.1 Kehittämishankkeenä osana medioitumiskehitystä

Mistä on kyse laajemmassa mittakaavassa? Eli millaisesta kehityksestä kehittämishankkeenä on osa? 1990-luvulla tietotekniikka ja internet tulivat osaksi arkipäiväämme ja ne tulivat jäädäkseen. Väitän että nyt, noin kymmenen vuotta myöhemmin, emme enää tulisi toimeen ilman niitä. Viestimien ja viestinnän vaikutukset ovat kasvaneet. Tätä kutsutaan medioitumiseksi. Kaikilla ihmisillä, tutkijoillakin, on erilaisia mielipiteitä siitä, mitä medioituminen pitää sisällään ja miten hyvä tai jopa paha asia medioituminen on. Mielipide-erotkin ovat tulleet jäädäkseen; enää emme haluaisikaan elää muutaman ainoan oikean teorian varassa. Uuden median mukanaan tuomat arvot ovat keskenään erilaisia ja median kuluttajan, luojan ja tutkijan täytyy määrittää kantansa näihin arvoihin. Esimerkiksi käynee pohdinta siitä, pitäisikö internetiä ohjata joltain taholta vai pitäisikö sen olla täysin vapaa, jolloin emme voisi välttyä esim. rasistiselta materiaalilta. Arvot ovat lisäksi jatkuvassa muutostilassa. Uusia medioita on seurattava ja käytettävä.

Voitaisiin tietysti myös puhua mediakehitysmaista:

On myös muistettava, että uuden median tulo ei ole merkinnyt viestintäkulttuurin vallankumousta: Internet koskettaa tällä hetkellä vain mitätöntä murto-osaa maailman väestöstä, ja eräiden arvioiden mukaan suurin osa ihmiskunnasta ei ole vielä edes joutunut television tai radion vaikutuspiiriin. (Nieminen, H., Saarikoski, P., Suominen, J. (toim.). 2000. 11.)

Eli tietotekninen kehitys koskee pientä määrää ihmisiä, tosin sellaisia jotka ovat melko hallitsevassa asemassa. Mutta jos jotain menee niin sanotusti pieleen medioitumiskehityksessä, se ei välttämättä vaikuta suurimpaan osaan ihmiskuntaa. Medioituminen ei ole köyhän enemmistön mittakaavan mukaan katsottuna maailman tärkein asia. Toisaalta moraalit velvoittaa ihmiskuntaa toimimaan hyvää edistäen myös internetissä, mitä ei välttämättä aina ole tapahtunut. (Dellinger, B. kirjassa Nieminen, H., Saarikoski, P., Suominen, J. (toim.). 2000. 196-237.) Joten samalla kun tuntuu, että internet ei ole elintärkeä, herää kuitenkin epäily, miten suuri valta internetillä kuitenkin on jopa ns. mediakehitysmaissa ja esim. ohjataanko sitä poliittisesti tai kaupallisesti jo nyt tai tulevaisuudessa. Vallankäyttöä voi olla hankala havaita. Toisaalta, onko anarkismikaan hyväksi?

Tieteen maailmaa on tavattu pitää ajatukseltaan vapaana ja mitä asiallisemmasta tekstistä on kyse, sitä luotettavampana. Oppikirjatekstit pohjautuvat objektiiviseen tieteenharjoittamiseen, joka on vapaa erilaisista esim. rasisista sivumerkityksistä. Oppikirjatekstin tai muun tieteellisen tekstin helppo ja laaja saatavuus edistää ajatuksen vapautta. Joten internet on tämän näkökulman mukaan ideaalinen vapaa ja tasa-arvoisen maailman edistämisväline. Tavallisilla ihmisillä voi olla mahdollisuus vaikuttaa internetissä oleviin asiakokonaisuuksiin. Wikipedia –internetensyklopedia on riemastuttava esimerkki tällaisesta kehityksestä.

Multimediassa on kyse monen informaationvälitystavan yhdistämisestä. Multimediaa on ollut olemassa jo pitkään, esim. musiikin alalla siitä lähtien kun ensimmäiset laulut esitettiin leiritulien ääriellä. Kivikautisilta ajoilta on myös peräisin musiikin kuuntelun hypermediallinen aspekti, joka lisää eri aistikanavien välityksellä tulevaan informaatioon vielä interaktiivisuuden. Ehkä olemmekin palaamassa ihmiselle tyypillisen viestimistavan alkulähteille internetin ja muun multimedian myötä? (Nieminen, H. kirjassa Nieminen, H., Saarikoski, P., Suominen, J. (toim.) 2000. 28.) Yksittäiset ihmiset vastaanottamassa yhtä ainoaa totuutta olohuoneessaan joko radion tai TV:n kautta välitettynä kuuluikin välivaiheeseen mediahistoriassamme. Internetin kautta heimomme on laajentunut globaaliksi.

Kehittämishankkeeni on selkeästi osa uutta mediakehitystä. Kehittämishankkeessani on mukana myös hypermediallisia аспекteja. Lasken niiksi ääniesimerkit ja muut linkitykset, jotka tukevat interaktiivisuutta. Pyrin seuraavaksi selkiyttämään termejä ”hypermedia” ja ”multimedia”:

Hyperteksti on pääasiallinen tapa esittää informaatiota Webissä: sen keinoin on mahdollista sommitella tekstejä, kuvia, ääniä ynnä muuta semioottista materiaalia yhteen dokumenteiksi ja linkittää niitä keskenään. Kun puhun hypertekstistä, se sulkee sisäänsä myös niin sanottujen hypermedian ja multimedian ominaisuudet. [...] [H]ypertekstuaalinen tapa rakentaa merkityksiä on tietoverkon esitystavan kivijalka, puhummepa sitten hypermediasta tai multimedista. Näiden termien eroa voisi luonnehtia seuraavasti: termiä ”hypermedia” tavataan käyttää akateemisessa diskurssissa, kun puhutaan tietokone-välitteisestä [!] informaationhallinnan tavasta. Multimedia on puolestaan arkisempi, etenkin tietokonelehdistön ja jälleenmyyjien käyttämä termi. (Järvinen, A. kirjassa Nieminen, H., Saarikoski, P., Suominen, J. (toim.) 2000.109.)

Koko soitinoppimateriaali muuttuu toivottavasti ajan kuluessa vaikka sen osat olisivatkin staattisia. Koulumateriaali on tietenkin aina jonkinlaisen vallankäytön väline, mutta vallankäyttö on yleensä yleisesti hyväksytty jos opittava asia pohjautuu tieteelliseen tutkimukseen. Kirjoitettuun tekstiin vaikuttavat paitsi kirjoittajan maailmankatsomus, käsitys tieteestä ja oppimisesta myös ympäröivän yhteiskunnan (mm. toimeksiantajani FSSMF:n) näkökulma. Eli jotta saavutettaisiin tekstin suurin mahdollinen objektiivisuus ja vapaus preferensseistä (esim. jako klassisen musiikin edustamaan ”yläkulttuuriin” ja populaarimusiikin edustamaan ”alakulttuuriin”), vallankäytön sanamuodot on nähtävä ja vallankäytön mahdollisuus on tiedostettava jo tekstien kirjoitusvaiheessa.

Päivän lapset ja nuoriso ovat kotonaan uudessa mediassa. Heille pitää tarjota luotettavaa tietoa niillä tavoin, joihin he ovat jo tottuneet. Tietenkin he ovat tottuneet myös kirjoihin, eikä internet mielestäni edesauta kirjan kuolemaa, sen sijaan TV voi kadota. Lapsille ja nuorille pitää antaa työrutiini luotettavan tiedon etsimiseen ja lähdekriittinen perusnäkemys. He omaksuvat nämä asiat helposti. Kuinka helposti me, heidän opettajansa ja tiennäyttäjänsä omaksumme ne? Ehkä pelkomme siitä, kuinka vahingollinen tiedonmuodostuksen väline internet oppilaillemme on, pohjautuukin omaan taitamattomuuteemme käyttää uutta mediaa. Tässä prosessissa sekä internet että sen käyttäjä muuttuu emmekä usein ole halukkaita tällaiseen muutokseen. Internet on jo muuttanut lapsiamme.

Internetiin liittyvä kaupallisuusaspekti saa myös meidät opettajat varuilleen. Kaupallisuus ja objektiivinen tieto kun eivät kuulu yhteen siinä maailmassa, johon olemme tottuneet. Luulen kuitenkin, että kantamme tulee muuttumaan samalla kun kaupallisuuden ilmenemät muuttuvat. TV:n ruudusta ja radiokanavilta tunkeutuva mainonta jota ei voi kuin vastaanottaa passiivisesti herättää varmaan kaikissa ihmisissä negatiivisia tunteita. Internet muuttaa myös kulutustamme interaktiivisempaan suuntaan. Jos vapaassa maailmassa on tarjolla tietoa vähän eri näkökulmista, vapaa ajatus voi olla peräisin sekä kirjoista että internetistä. Sitä paitsi kirjakin on kaupallinen tuote.

Emme myöskään ole tottuneet oppimiseen miellyttävänä tapahtumana. Mielihyvä ei kuulu yhteen määrätietoisen työnteon kanssa.

Tietoverkon estetiikkaa ja sen käyttäjien tavoittelemaa mielihyvää luonnehtii siis kyseisen median affektien hetkellisyys ja dynaamisuus. Nämä piirteet kuvailevat paitsi kyseisen median tarjoamia tekstejä, joiden hypertekstuaaliset rakenteet usein kaihtavat mielihyvää, myös itse mediaa teknologiana yleisemminkin. Tällä tarkoitan yhtäältä sitä, että emme osaa vielä ymmärtää tietokonetta mielihyvän lähteeksi (pelkän työvälineen sijasta). (Järvinen, A. kirjassa Nieminen, H., Saarikoski, P., Suominen, J. (toim.) 2000. 123.)

4.2 Verkkomediaan kohdistuvaa kritiikkiä

Sami Nurmi ja Tomi Jaakkola kirjoittavat artikkelissaan Teknologiset oppimisympäristöt ja oppiminen (2002) perustavanlaatuisesti verkko-opetuksesta ja sen mahdollisuuksista opetuksessa. Tärkein periaate on että teknologia on oppimisen apuväline, ei itsetarkoitus. Tietokoneiden käytön on tuettava mielekästä oppimista ja stimuloitava oppilaat ajattelemaan. Tietokoneilla voi olla seuraavanlaisia rooleja oppimisympäristöissä:

- *Monimuotoisina informaatioresursseina (materiaalin tarjoaminen esim. tutkivaan oppimiseen monia eri selitysmuotoja käyttäen)*
- *Apuvälineinä osaamisen konstruoinnissa (apuväline oppijoiden omien tietojen esittämiseen ja ilmaisemiseen, esim. oppijat WWW-sivujen tai multimedian tekijöinä tai tiedonrakentelu verkkoympäristöissä)*
- *Autenttisten ympäristöjen rakentajina (tarjoamalla todellisuutta mallintavia ympäristöjä ja tehtäviä kokemukselliseen ja tekemällä oppimiseen)*
- *Sosiaalisen vuorovaikutuksen innoittajina ja fokuoijina (keino yhteisen viitekehyksen luomiseen yhteistyön ja vuorovaikutuksen tueksi)*
- *Oppijan älyllisinä partnereina (cognitive tools, tietämisen ja osaamisen jakaminen oppijan ja tietokoneen kesken, järkevä työnjako: oppija hoitaa ajattelun ja kognitiivisen prosessoinnin, kone esim. informaation hakemisen ja tallentamisen, oppijan ajattelun ja reflektoinnin innoittaminen ja tukeminen). (Nurmi & Jaakkola. 2002. 118.)*

Jos tarkastelen omaa kehittämishankettani, käytän tietokonetta (ja verkkoa) monimuotoisena informaatioresurssina ja autenttisten ympäristöjen rakentajana, mahdollisesti myös oppijan älyllisenä partnerina. Soiva esimerkki soittimesta käynee autenttisesta ympäristöstä; soittimen tärkein ominaisuushan on sointi, ei ulkonäkö. Soitinoppisivusto voi toimia eräänlaisena oppijan ”lisämuistina”, johon voi tarpeen

vaatiessa palata. Tämä olisi esimerkki tietokoneesta (ja verkosta) sekä monimuotoisena informaatioresurssina että oppijan älyllisenä partnerina.

Tietokoneiden käytöllä opetuksessa on tietenkin sekä hyviä että huonoja puolia, joita Nurmi ja Jaakkola myös hyvin selkeästi esittelevät:

	<i>myönteiset vaikutukset</i>	<i>kielteiset vaikutukset</i>
<i>Havainnollistaminen</i>	<i>mahdollisuudet edistää ymmärrystä, monien esitysmuotojen käyttö</i>	<i>kognitiivinen yli-kuormitus; asioiden ylyksinkertaistaminen</i>
<i>Motivoivuus ja asenteiden parantaminen</i>	<i>opetuksesta ja oppimisesta kiinnostavampaa</i>	<i>tietokoneahdistus; uutuuden viehätysten katoaminen</i>
<i>Autenttisuus ja vuorovaikutteisuus</i>	<i>oppimiskokemusten ja -tilanteiden autenttisuus; oppijakeskeinen toiminta</i>	<i>ajatukseton vuorovaikutus; eksyminen</i>
<i>Kommunikaatio ja informaation maailmanlaajuinen saatavuus</i>	<i>yhteisen viitekehysten synty; vuorovaikutuksen kasvu; uudet viestinnän välineet; internet informaation lähteenä</i>	<i>internetin anarkistisuus ja sisältöjen kyseenalaisuus face-to-face –vuorovaikutuksen väheneminen</i>
<i>Teknistyvään maailmaan sopeutuminen</i>	<i>uuteen teknologiaan totuttaminen ja teknisten taitojen kehittyminen...</i>	<i>...muiden perustaitojen kustannuksella; riippuvuus teknologiasta.</i>

(Nurmi & Jaakkola. 2002. 111.)

Tässä vaiheessa ei tietenkään vielä voi sanoa, tukisiko soitinoppikokonaisuuteni tietokoneiden ja verkon käytön positiivisia vai negatiivisia vaikutuksia. Yksi tiedostamani ongelma liittyy tiedon ylyksinkertaistamiseen; osaanko esitellä soittimet lyhyesti, kiinnostavasti mutta samalla tieteellisesti oikein? Pitäisikö soitinteksteihin linkittää syventävää tietoa halukkaille lukijoille? Kuka sen tekisi? Paisuuko projektini sen myötä liian laajaksi? Soitinopin ”maailma” on itse asiassa valtava. Olen jo aiemmin kirjoittanut haluavani myötävaikuttaa internetin mieltämiseen luotettavaksi tiedonlähteeksi, joten on selvää että paneudun tähän asiaan kunnolla.

5 VERKKO-OPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT

5.1 Verkko-opetuksen suunnittelusta

Verkko-opetus on 1990-luvulta lähtien vakiinnuttanut paikkansa tavanomaisen luokkaopetuksen rinnalla. Oppilaitokset ovat aiemmin toimineet luokkaopetuksen pohjalta, eikä tarvetta radikaaleihin muutokseen oppilaitoksen toimintakulttuurissa ole ollut. Verkko-opetus asettaa kuitenkin oppilaitokset uuteen tilanteeseen, jossa oppilaitoksen koko toimintakulttuuri on käytävä läpi verkko-opetuksen järjestämisen näkökulmasta.

Ensimmäinen tehtävä on selvittää oppilaitoksen verkko-opetuksen tarve. Verkko-opetuksen pitäisi tuoda mukanaan uusia ja tärkeitä näkökulmia jo tuttuihin aiheisiin, tarjota uusia pedagogisia ratkaisuja, jotka parhaassa tapauksessa tukevat erilaisia oppimistapoja ja olla toimiva ratkaisu opetustilanteessa. Jos vastaus kysymykseen verkko-opetuksen tarpeesta on myönteinen ja verkko-opetuksen käytännön esteet vaikuttavat ratkaistavilta, voidaan siirtyä tuumasta toimeen.

Opettajien on opittava luomaan verkkomateriaaleja ja käyttämään verkkoympäristöjä. Verkko-opetuksen suunnittelu vaatii myös opettajilta yhteistoiminnallisuutta ja tiimien muodostamista, mielellään aina kun verkkokurssia laaditaan vaikkapa vain yhdessäkin aineessa. Harva opettaja hallitsee sekä omasta aineestaan kirjoittamisen että kaiken materiaalin sovittamisen verkkoympäristöön sopivaksi, joten on luonnollista, että se opettaja, joka on eniten perillä verkko-opetuksesta saa ainakin aluksi auttaa kollegojaan. Saattaa myös olla, että opettajat luovat verkko-opetuskursseja yli ainerajojen. Verkko-opetus mahdollistaa tietojen yhdistämisen uudella tavalla joustavasti ja nopeasti. Tämä sopii hyvin yhteen konstruktivistisen oppimiskäsityksen kanssa. Jos opettajat eivät kykene yhteistyöhön eivätkä pysty pohtimaan pedagogisia ratkaisuja, vaarana on, ettei mitään pedagogisesti uutta pääse syntymään. Tämä olisi sääli. Verkko-opetus mahdollistaa uusia tapoja oppia ja opettaa, koska oppija voi yhdistellä tietoa eri lähteistä omintakeisesti.

Verkko-opetus ei ole samanlaista kontaktiopetusta kuin tavallinen luokkahuoneopetus. Luokkahuoneessa palautteet tulevat nopeasti ja yhteistoiminnallisuudelle on hyvät edellytykset. Verkko-opetuksessa palaute tulee hitaammin ja yhteistoiminnallisuus

vaatii todellista aktiviteettia kaikilta osapuolilta. Kaikki tapahtuu lisäksi kirjallisessa muodossa, mikä aiheuttaa monelle ehkä verbaalisesti lahjakkaammalle oppilaalle vaikeuksia. Vaikka vaikeuksia ei olisikaan, voi kirjallinen kanssakäyminen tuntua vieraalta. Mitä tehdä niiden oppilaiden kanssa, jotka eivät toimi yhteistoiminnallisesti vaikka pitäisi?

Verkko-opetuksen oppilasmäärät kurssia kohti ovat lisäksi huomattavasti suuremmat kuin tavallisen luokkahuoneopetuksen, joten opettajan työtaakka kommentoimis- ja korjausvaiheessa voi muodostua kohtuuttomaksi. Verkko-opetusmateriaalia on myös päivitettävä, mikä aiheuttaa opettajalle lisätyötä. Verkko-opetusta myös arvioidaan samaan tapaan kuin muutakin opetusta.

Jos em. seikkojen voidaan ajatella vaikuttavan kielteisesti opettajakunnan jaksamiseen, ongelmat on pyrittävä ratkaisemaan mielellään jo etukäteen. Tämä asettaa vaatimuksia oppilaitoksen johdon ja hallinnon tasoille. Opettajien palkkausta, työmäärää, oppilaiden ryhmäkokoja ja aktivoimista yhteistyöhön on käsiteltävä. Uudet toimintakäytännöt on kirjattava näkyviin. Toimintakäytäntöjä on kehitettävä ja arvioitava. Hallintotason olisi pyrittävä vaihtamaan ajatuksia ja hyviä käytännön toimintaratkaisuja myös muiden opinahjojen kanssa, jotka ovat samassa tilanteessa.

Oppilaat eivät luultavasti koe verkko-opetusta juurikaan työläämpänä kuin tavanomaista luokkaopetusta (paitsi yhteistoiminnallisuuden osalta), mutta heidän tilannettaan auttaisi, jos heillä olisi jotain kokemusta ennestään siitä. Onkin mietittävä missä vaiheessa oppilaan peruskoulutusta verkko-opetusta voisi käyttää jotta oppilailla olisi siitä jonkinlaista esimakua myöhemmissä opinnoissaan. Tämä taas vaatii keskustelua kunnan eri oppilaitosten välillä ja opetusministeriön tasolla. Kuten olemme huomanneet, opetussuunnitelmaan on kirjattu tällaisen keskustelun tulokset. Verkko-opetuksen haasteet ovat monet, mutta niitä vastaan voidaan asettaa verkko-opetuksesta saatava hyöty.

5.2 Kehittämishanke suhteessa verkko-opetuksen ohjaukseen

Soitinoppikokonaisuuden kohdalla ei ainakaan tässä vaiheessa vielä ole kyse siitä, että tietoja voidaan yhdistää uudella tavalla valitsemalla erilaisia ”tiedonpolkuja” verkossa. Materiaali on melko staattinen, ensyklopediamainen, joskin toivon mukaan

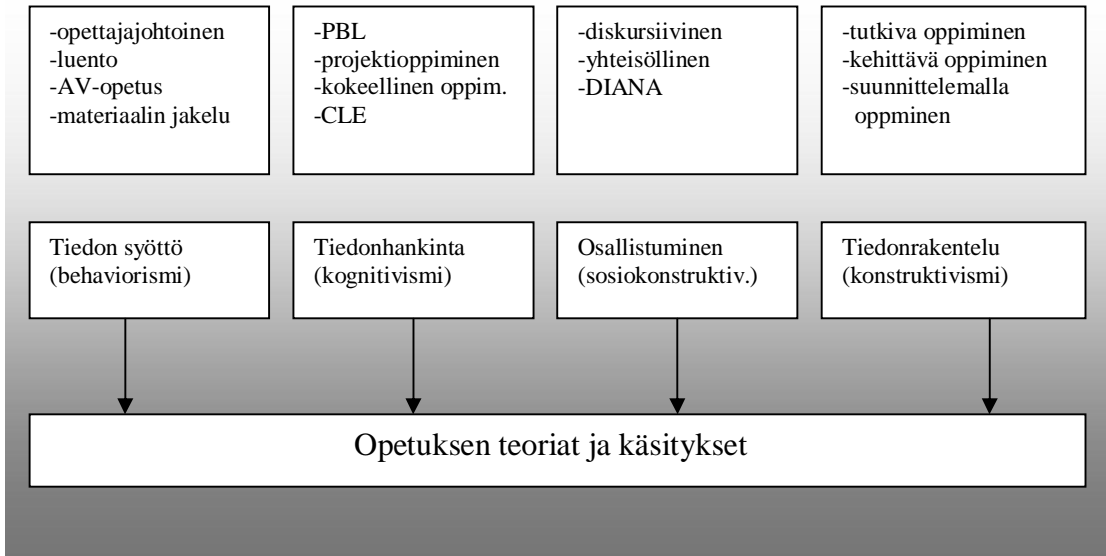
jatkuvasti päivittyvä ja laajeneva. Sitä voisi kutsua nimellä *strukturoitu lineaarinen* malli. Juha Honkamäkeä siteeraten:

Ohjauksen näkökulmasta strukturoitu lineaarinen malli on teknis-rationaalinen. Opiskelijan prosessi etenee mallissa staattisesti, ennalta määrättyjen vaiheitten mukaisesti. Ohjauksen kriittiset pisteet on huomioitu mallia suunniteltaessa. Missä kohtaa ja miten ilmaistuna opiskelija tarvitsee ohjaavaa informaatiota ja miten se voidaan tarkoituksenmukaisimmin toteuttaa? Käytännössä ohjaus voi olla etukäteen annettua, materiaaleihin ja/tai tehtäviin sisäänrakennettua ohjeistusta siitä, mitä opiskelijalta odotetaan ja miten hänen pitää toimia. Tällaisena ohjaus on luonteeltaan toiminnallista, operatiivisia toimintaohjeita antavaa. Teknisesti toteutetuissa ympäristöissä opiskelijalla voi myös olla käytössään jonkinlainen ohjelmallinen toiminto, jonka hän voi halutessaan ottaa käyttöön.

Ohjauksisällöt voivat liittyä opiskeluun (esim. tehtävien teko-ohjeet) ja käytettävään tekniikkaan (esim. ohjelman käyttöohjeet). Inhimillinen ohjaus liittyy ensisijaisesti tehtävistä annettavaan jälkikäteispalautteeseen. Strukturoidussa lineaarisessa mallissa palaute on tehtäväkeskeistä ja kertaluonteista. Varsinaiseen ohjauskeskusteluun ei yleensä ole varauduttu, eikä siihen ole resurssoitu varoja. Strukturoitu malli sitoo voimavaroja etenkin etukäteissuunnitteluun ja rakentamiseen. Riittävän ja tarkoituksenmukaisen ohjausinformaation kehittäminen edellyttää myös monipuolista testausta, jotta sellaisetkin kriittiset ohjauksipisteet löydetään, joita ei syystä tai toisesta ole osattu ottaa huomioon ennakolta. (Honkamäki, J. 2006. 2.)

Vaikka *strukturoitu lineaarinen* malli on melko staattinen, voi oppija siinäkin rakentaa omaa tietämystään konstruktivismiin hengessä. Luulen, että *strukturoitu lineaarinen* malli on usein ensimmäinen tapa luoda verkko-opetusta. Testaamisen jälkeen, kun kriittiset ohjauksipisteet on löydetty, materiaali todennäköisesti muuttuu. Mitä pidemmälle aika kuluu, sen enemmän verkkoon on myös kertynyt muuta materiaalia, joka mahdollistaa oman mielen mukaisen liikkumisen ”tiedonpolulla”. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkko-opetussivustoilla todetaan sama asia: ”Nyt julkaistaan suurimmaksi osaksi staattista materiaalia ja valmiiksi etukäteen suunniteltuja toimintaketjuja.” (Learning Design LD.)

5.3 Verkko-opetuksen toteuttaminen ja oppimiskäsitykset

(LD-malli.)

Jyväskylän ammatillisen opettajakorkeakoulun verkko-opetussivustojen LD-malli – sivulla esitetään tämä kuva, jossa verkko-opetuksen toteuttaminen liittyy näkemyksiin opetuksen teorioista ja malleista. Oman kehittämishankkeen suhteen riskinä on, että tiedon syöttö muodostuu tiedonrakentelua tärkeämmäksi. Silloin ei opitakaan konstruktivismiin vaan behaviorismiin hengessä. Itse materiaali tukee kumpaakin tiedonmuodostamistapaa yhtä hyvin, mutta tehtävänannolla voidaan vaikuttaa siihen, minkälaista oppimista suositaan. Toiveeni on, että tehtävänantoni tukisivat tutkivan oppimisen vaatimaa tiedonrakentelua.

5.4 Hyvästä verkko-opetuksesta

Oppijat havainnoivat eri tavoin, kohdistavat tarkkaavaisuutensa eri asioihin, tulkitsevat ja ymmärtävät asioita eri tavoin, ratkaisevat ongelmia eri tavoilla, käyttävät erilaisia oppimisen strategioita ja käsittelevät ja hankkivat tietoa eri tavoin. Jotta oppilaiden erilaisuus huomioitaisiin parhaalla mahdollisella tavalla, täytyy verkko-opetuksen olla mahdollisimman hyvää. ”Hyvän opetuksen ja laadukkaan oppimisen periaatteet näyttäisivät olevan enemmän kiinni varsinaisesta materiaalista ja käytettävissä olevista mahdollisuuksista, kuin siitä, miten asiat esitetään (käytettävyys). Voitaisiin kuitenkin olettaa, että paremmin käytettävissä oleva sivu on oppijalle helpommin ja nopeammin ymmärrettävissä.”, kirjoittaa Haapio. (Haapio, E. 2006. 4-5.)

Haapio listaa seuraavat hyvin suunnitellun verkkosivun kriteerit:

- *yhtenäinen layout ja design*
- *selkeä järjestys ja informaation esitys*
- *helppokäyttöinen ja yhdenmukainen navigointi*
- *esteettisesti miellyttävä suunnittelu ja grafiikka.*

Hänen mukaansa käytettävyyperiaatteiden noudattaminen ei takaa hyviä oppimistuloksia eikä huono käytettävyys välttämättä johda huonoihin tuloksiin. Hyvä käytettävyys luo tietenkin paremmat edellytykset hyvälle opetukselle ja oppimiselle. (Haapio, E. 2006. 5.) Esimerkkinä hyvistä verkkosivuista musiikin alalta voisi mainita Sibelius-sivut (www.sibelius.fi). Lopullisen muodon soitinoppitiedostolle antaa toimeksiantajani FSSMF.

Hyvän opetuksen kriteerit ovat seuraavat: Hyvä opetus

- *tukee oppilas – opettaja –kommunikointia*
- *lisää oppilaiden välistä yhteistyötä*
- *tukee aktiivista oppimista*
- *antaa täsmällistä, kannustavaa palautetta*
- *auttaa hallitsemaan ajankäyttöä*
- *asettaa tavoitteet korkealle*
- *ottaa huomioon erilaiset lahjakkuudet ja oppimisen tavat.* (Haapio, E. 2006. 5.)

Näiden kriteerien mukaan verkko-opetusmateriaaliani on myös arvioitava siinä vaiheessa kun opetus tulee ajankohtaiseksi.

5.5 Tehtävänantoja

Koska koko materiaali ei ole vielä valmis, siitä ei myöskään voi muodostaa sitä kokonaisuutta, joka toimisi pohjana erilaisille tehtävänannoille. Mutta tässä vaiheessa olen jo ajatellut joitakin mahdollisuuksia:

- Kuuntele erilaisia soittimia. Mitä eläimiä soittimet mielestäsi muistuttavat? (kokemuksellinen oppimiskäsitys)
- Piirrä soittimia! Yhdistetään kaikkien piirtämät soittimet orkesteriksi. Kirjoitetaan orkesterista jokin tarina. (kokemuksellinen oppiminen, yhteistoiminnallisuutta mukana)
- Rakenna ksylofoni, maracas, pajupilli, ruokopilli tai jokin yksikielinen soitin! (kokemuksellinen oppimiskäsitys)

- Miten tätä soitetaan? Kuvaile tai näyttele! (kokemuksellinen oppimiskäsitys)
- Esittele jokin soitin tai soitinryhmä. Tutki myös muita lähteitä kuin tätä verkkosivustoa. (konstruktivistinen oppimiskäsitys, voidaan toteuttaa myös sosiokonstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan yhteistoiminnallisuutta tukien)
- Mitä soittimia ottaisit mukaan omaan lempiorkesteriisi kuuloesimerkin perusteella? Miksi? (kokemuksellinen oppimiskäsitys, mutta varsin laaja tehtävä jos kaikki esimerkit on tarkoitus kuunnella läpi)
- Luo itsellesi oma Mind Map kuvaamaan soitinten maailmaa (konstruktivistinen oppimiskäsitys; varsin laaja tehtävä, joka vaatii kokonaiskuvan hahmottamista)

Tietenkin soittimia voi myös tunnistaa niin että paperilla on kuva ja verkkomateriaalista täytyy etsiä oikea soitin (soitinsuunnistus). Tällä voi aloittaa materiaaliin tutustumisen, mutta vaarana on, että tässä korostuu behavioristinen ”tiedon syöttö”. Soitinoppimateriaali toimii parhaiten resurssina, tukemassa muuta musiikinopetusta. Oppimistavoitteiden toteutumista emme tässä pääse arvioimaan muuten kuin hypoteettisesti, koska materiaali ei ole ehtinyt olla käytössä niin kauan, että sitä olisi ehditty tutkia. Opetussuunnitelmissa mainitut kuuntelukokemusten antaminen, suomalaiseen ja eri aikakausien ja tyylilajien musiikkiin tutustuminen olivat tärkeitä oppimisen osa-alueita. Näihin perehtyminen voi saada tukea yllä olevista tehtävannoista.

Verkko-opetukseen sopisivat kolme viimeistä tehtävänantoa. Soitinsuunnistusta voi myös tehdä verkko-opetusmenetelmiä käyttäen.

6 KEHITTÄMISHANKKEEN ESITTELY

6.1 Työn etenemisestä

Liitteissä teen selkoa suunnitelmistani työn etenemisen suhteen. Olen esim. tehnyt listan soittimista, joita aion käsitellä. Alustava aikataulu on myös liitteenä. Lisäksi seuraa muutamia kirjeitä Musiikkiopisto Arkipelagille (yhteystiedot <http://www.arkipelagmusik.fi>), big band Axelbandetille (yhteystiedot <http://www.abo.fi/karen/axelbandet/ab.html>) ja sinfoniaorkesteri Akademista Orkesternille (yhteystiedot <http://www.abo.fi/~ao/>.) äänitysten johdosta. Olen myös antanut esimerkin yhden soittimen (marimban) esittelystä ja lisännyt yksinkertaisemman tekstiversion lopuksi. Soitinoppimateriaalistani tulee ruotsinkielinen. Liitteet ovat pääosin ruotsinkielisiä osin jo siitäkin syystä, että aion esitellä ne toimeksiantajalleni FSSMF: lle. Lisäksi kirjeiden vastaanottajatahot olivat kaksi- tai yksikielisiä.

Kun materiaalin osat valmistuvat, lähetän ne Vaasaan FSSMF:lle. Lähetän tekstit, kuvat ja ääniesimerkit erikseen, koska muuten tiedostoista tulee liian suuria. Toimeksiantajani saavat liittää ääniesimerkit ja kuvat tekstisivun yhteyteen. He saavat myös päättää sivujen muodosta ja layoutista. Keskustelen Toni Sjöblomin tai jonkun muun vastuuhenkilön kanssa näistä seikoista paikan päällä Vaasassa.

Soitinoppimateriaali on raporttia kirjoitettaessa vielä työn alla. Ääniesimerkkien keräämiseen on käytetty Minidisc –soitinta ja kuvat soittimista on otettu digitaalikameralla (4,0 megapikseliä) Olen ollut yhteydessä soitinliike Soitin Laineeseen, jonka soittimista olen saanut ottaa kuvia. Soittimien taustalle olen hankkinut tumman kangaspalan, joka saa soittimen erottumaan paremmin. Tätä kirjoittaessani osa kuvista on jo otettu. Olen myös ollut yhteydessä muutamaaan amatööriyhtyeeseen; sinfoniaorkesteri Akademiska Orkesteriin ja big band Axelbandetiin, joiden harjoituksissa voin äänittää esimerkkejä soittimista. Otan myös yhteyttä FSSMF:iin, jonka 25.-28.5.06 pidettävillä laulu- ja musiikkijuhlilla otan kuvia erilaisista esiintyvistä soitinkokoonpanoista. Tarkoitukseni on esitellä kuvin esim. kansanmusiikki-, puhallin- ja kamarimusiikkikokoonpanoja

9.5. tuttavani Thomas Lindroos, jolla on pieni studio kotona, loi siihenastisesta äänimateriaalistani levyn. Vaikka hän tekikin kaiken tietokonetyön, panostani tarvittiin sen päättämässä, mitä otettaisiin mukaan. Mietimme myös kuinka soittimen ääni saataisiin kuulostamaan mahdollisimman aidolta. Osa hälyäänistä piti nimittäin suodattaa pois ja siinä prosessissa suodattuu tietenkin pois myös soittimen omia äänitaajuuksia. Soittimet oli äänitetty eri tiloissa, mutta tämä ei kuulu esimerkeistä ainakaan häiritsevästi. Jonkin verran äänitystyötäni häiritsi se, että Minidisc-soittimeni pitää äänityksen alun jälkeen n. 30 s ääntä, joten se pitää äänitystilanteessa ottaa huomioon. Lisäksi mikrofoni toimi välillä stereona ja välillä monona. Ilmeisesti kontakti oli huono. Tähän voi vaikuttaa sillä, että ei pidäkään mikrofontia kiinni Minidisc-koneessa, vaan johdon päässä. Koska äänimateriaali kuitenkin on tarkoitettu kuunneltavaksi tietokoneen kaiuttimista, päätimme, että monoääni riittää. Näin saamme lisäksi äänimateriaalin määrän vähäisemmäksi eli se ei vaadi yhtä paljon muistia. Rockyhtye-esimerkit ja syntetisaattoriesimerkit Thomas Lindroos soitti itse suoraan tietokoneelle. Äänen prosessointiin käytettiin ohjelmaa Logic 7.1. Tietokone oli Macintosh-merkkinen.

Valokuvaaminen on ollut helpoin osa kehittämishanketyötäni. Kuvien editoimisesta en osaa vielä sanoa mitään. Äänittäminen on ollut melko mutkatonta, kun olen pitänyt mielessä Minidisc-soittimeni rajoitteet. Olen pyrkinyt selvillä käsimerkeillä opastamaan soittajaa aloittamaan ja lopettamaan esimerkkinsä. Tähän asti materiaalin kerääminen on ollut vaivatonta joskin hieman aikaa vievää. Aikatauluni on melko tiivis ja teen monta asiaa yhtä aikaa. Yhteydenotot orkestereihin ja yksittäisiin soittajiin ovat vaatineet ajateltua enemmän aikaa.

Soitintekstien kirjoittaminen taas ei ole edennyt niin hyvin kuin pitäisi. Olisi ollut hyvä, jos soitintekstit olisivat olleet valmiita jo ennen tätä materiaalinkeräämisvaihetta. Tosin musiikkitieteilijänä minulla on kokemusta juuri kirjoittamisesta. Tarkistutan tekstini kunkin soittimen soittajalla ja muilla lukijoilla, jotka voivat edustaa eri paljon musiikista ja soittimista tietäviä tahoja. Mahdollisesti joudun myös erikseen tarkistuttamaan kieliasun. Vaikeinta soitintekstien kirjoittamisessa on oikeastaan ollut sopivan ajan löytäminen siihen työhön.

On ollut mielenkiintoista huomata miten eri lailla klassisen musiikin soittaja ja jazzmusiikin soittaja suhtautuvat soitinesimerkin antamiseen; jazzmuusikolle riittää

kun tulee harjoituksiin ja sanoo: ”Minuutti materiaalia, kiitos!” kun taas klassisen musiikin soittaja joutuu ensin valitsemaan nuotit, joista esimerkki soitetaan. Siksi klassisen muusikon valmistaminen tähän tehtävään on aloitettava hyvissä ajoin, mielellään kaksi viikkoa ennen h-hetkeä.

6.2 Arviointia

Soitinesittelyteksti ei saa olla liian vaikeasti hahmotettava jos ala-asteen oppilaan pitäisi lukea sitä. Kuvan ja ääniesimerkin yhteydessä oleva soitinesittelyteksti voisi olla yksinkertaisempi. Linkityksellä tekstiin voisi liittää vähän vaikeamman ja kattavamman tekstiversioon. Liitteessä 5 on vaikeampi tekstiversio ja liitteessä 6 helpompi.

Koska koko prosessi ei ole vielä päättynyt eikä koko materiaali ole valmis, en osaa arvostella lopputulosta. Materiaalin sopivuudesta verkko-opetuksen pohjaksi on tietenkin vielä mahdotonta sanoa mitään. Luulisin, että olen kuitenkin tekemässä jotain tarpeellista, koska sen suuntaista palautetta olen saanut. Minut on myös otettu työssäni vakavasti ja huomaan, ettei tällaista keräämistyötä voi tehdä, jos ei ole yhteyksiä moneen erilaiseen yhtyeeseen ja organisaatioon. Luulen, että olen valinnut itselleni kaikin puolin sopivan kehittämishanketyön.

7 KEHITTÄMISHANKKEEN JATKONÄKYMÄT

Verkkomateriaalin luominen on aikaa vievä prosessi, mutta kiitollinen työrupeama siinä mielessä, että uutta materiaalia voi aina liittää jo olemassa olevaan. Kaiken ei välttämättä tarvitse valmistua yhdellä kertaa niin kuin kirjan kirjoittamisprosessissa. Kehittämishankkeeni materiaalin on tarkoitus muuttua ja laajeta. Materiaali muuttuu siinä vaiheessa kuin se on ollut käytössä jonkin aikaa ja siinä on havaittu puutteita. Luultavasti kirjoittajan vaihdos on tässä vaiheessa paikallaan. Saattaa olla, että materiaali tulevaisuudessa koostuu hyvin monen kirjoittajan hyvin monenlaisista teksteistä, jolloin näkökulmien ja tyylien moninaisuus vastaa useamman erilaisen oppijan tarpeisiin.

Materiaalia on toivon mukaan mahdollisuus laajentaa jo tässä vaiheessa, kun kaikki julkaistaan ensimmäistä kertaa. Toimeksiantajani FSSMF saa liittää materiaaliini lisätietoja, esim. jo olemassa olevia organisaatioiden ja yhtyeiden sivustoja. Kun luovutan materiaalin FSSMF:lle, annan myös heille täydet oikeudet muokata sitä ja valita yhteistyökumppani jatkoa ajatellen.

Toivon myös, että soitinoppimateriaalini valmistuisi pian ja olisi kaikkien saatavilla, jotta päästäisiin itse opetusvaiheeseen. Opetusvaiheen jälkeen tapahtuva arviointi muuttaa materiaalia. Toivottavasti toimeksiantajani kykenee vastaamaan muutosvaatimuksiin ja päivittämään materiaalia nopeasti.

Verkko-opetusmateriaali on oiva esimerkki tiedosta muutoksen tilassa. Oppija konstruoi tästä muuttuvasta tiedosta käyttötietoa itselleen. Internetin avoimuuden ja julkisuuden myötä omaa tietoa voi tarpeen mukaan päivittää melko vaivattomasti. Verkko-opetuksellisin keinoin oppijaa ohjataan etsimään oikeaa tietoa oikeasta paikasta. Mielenkiintoista olisi, jos oppija jossain vaiheessa pääsisi tekemään merkintöjä materiaaliin. Silloin toteutuisi myös verkkomedian interaktiivisuus.

LÄHTEET

Halikon koulutoimen opetussuunnitelma 2004. Kopio kirjoittajan hallussa.
 Nieminen, H., Saarikoski, P. Suominen, J. (toim.) 2000. Uusi media ja arkielämä. 2. korjattu painos. Turun yliopisto. Taiteiden tutkimisen laitos. Viestintä. Sarja A N:o 41. Turku: Turun yliopisto.
 Nurmi, S., Jaakkola, T. 2002. Teknologiset oppimisympäristöt ja oppiminen. Kirjassa Lehtinen, E., Hiltunen, T. (toim.) Oppiminen ja opettajuus. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisu B:71. Turku: Turun opettajankoulutuslaitos. (s. 109-129.)

Sähköiset lähteet

.
 Kimitonejdens skolas läroplan 2004. Viitattu 23.5.2006.
<http://www.kimito.fi/hogstadiet/>.
 LD-malli. Viitattu 23.5.2006. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkko-opetuksen sivusto. (päivitetty 5.10.2005.)
<http://generation.jypoly.fi/generation4virtualSpace/index.asp?id=2876>.
 Learning Design LD. Viitattu 23.5.2006. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkko-opetuksen sivusto. (päivitetty 5.10.2005.)
<http://generation.jypoly.fi/generation4virtualSpace/index.asp?id=2876>.
 Turun kaupungin lukioiden opetussuunnitelma 2004. Viitattu 23.5.2006.
<http://www.turku.fi/Public/default.aspx?ID=9779&GUID={18745222-5557-4DCD-956C-5C1AAB8F24B9}>.
 Turun kaupungin perusasteen opetussuunnitelma 2004. Viitattu 23.5.2006.
<http://www.turku.fi/Public/download.aspx?ID=1772&GUID={F2A199F1-6DC4-4629-9DA3-4868CBA89421}>..

Julkaisemattomat lähteet

Haapio, E. 2006. Verkkokoulutuksen suunnittelu. Verkko-opetuksen suunnittelu – kurssin tehtävä, ensimmäinen versio. Kirjoittajan hallussa.
 Honkamäki, J. 2006. Verkko-opetus ja oppimisen ohjaamisen haasteet. Verkko-opetuksen suunnittelu –kurssin tehtävä, ensimmäinen versio. Kirjoittajan hallussa.

Lite 1 Suunnittelu

INSTRUMENTKUNSKAP PÅ NÄTET; PLANERING (SUUNNITTELU)

Innehåll (Sisältö)

- beskrivning av projektet, syfte (projektin kuvailua; tarkoitus)
- organisationerna som har varit med (mukana olleet organisaatiot)
- presentation av skribenten (kirjoittajan esittely)
- instrumentkunskapens fält (soitinopin kenttä)
- Sachs-Hornbostels klassificering av instrument (S-H:n soitinluokittelu)
- partiturordning (partituurijärjestys)
- innehållsförteckning; min indelning (sisällysluettelo; kuinka järjestän materiaalin)
- de olika instrumentpresentationerna (eri soitinesittelyt)
- diskografi för ensembleexempel (diskografia yhtye-esimerkkejä varten)
- medverkande musiker och teknisk personal (mukana olleet muusikot ja tekninen henkilökunta)
- källor (lähteet)

Instrumentpresentationerna (Soitinesittelyt)

INSTRUMENT	BILD	VAR?	LJUD	VAR?
<i>träblåsinstrument</i>				
tvärflöjt, piccolo	x	Laine	x	AO
oboe	x	Laine	x	AO
engelskt horn	x	AO	x	AO
b-klarinet	x	Laine	x	AO
basklarinet	x	Laine		Carita L.
fagott		Laine		AO
<i>bleckblåsinstrument</i>				
trumpet (mfl)	x	Laine	x	Mats L.
basun	x	Laine		Björn F.
valthorn	x	Laine		AO
tuba	x	Laine		Olli L.
<i>övriga</i>				
saxofonfamiljen	x	Laine	x	AB
blockflöjtfamiljen		Laine	x	Arkipelag
dragspel		Laine		Kurt S.
munspel		Laine		Björn F.
kyrkoorgel		Åbo domk.	-	diskografi
slagverk				
virveltrumma		Laine		AO
stortrumma		Laine		AO
pukor		AO		AO
orkestercymbal		Laine		AO
triangel		Laine		AO

congas		Laine	x	AB
trumset		Laine	x	AB
maracas		Laine		Arkipelag
claves		Laine		Arkipelag
klockspel		Laine		Arkipelag
xylofon		Laine		Arkipelag
marimba	x	Arkipelag	x	Arkipelag
<i>stränginstrument; stråkinstrument</i>				
violin (mfl)	x	Laine	x	AO
altfiol	x	Laine	x	AO
cello	x	Laine	x	AO
kontrabas	x	Laine	x	AO
<i>knäppta stränginstrument</i>				
gitarr		Laine	x	Arkipelag
kantele		hemma		Carita L.
cembalo		Arkipelag		Arkipelag
<i>slagna stränginstrument</i>				
piano/flygel		Sibmus		Arkipelag
klavikord		hemma		hemma
elinstrument				
elgitarr		Laine	x	AB/Thomas L.
elbas		Laine	x	Thomas L.
synt		Laine	x	Thomas L.
eltrummor		Laine	x	Thomas L.

Ensemblebilder utan klingande exempel

- stråkkvartett (AO/FSSMF, länkar)
- folkmusikgrupper (FSSMF, länkar)
- symfoniorkester (AO, länk)
- blåskvintett (AO/FSSMF, länkar)
- blåsorkester (Närpes/FSSMF, länk)
- brass band (FSSMF, länk)
- big band (AB, FSSMF, länk)
- rockgrupp (FSSMF, länk).

Liite 2 Aikataulu

AIKATAULU

Soitinten äänittäminen

8.5. 13.45-14.30 nokkahuilu, marimba, kitara (Arkipelag)
8.5. 18.30-21.00 saksofonit, muutamat lyömäsoittimet, sähkökitara (Axelbandet)
9.5. sähkökitara, sähköbasso, syntetisaattori (Thomas L.)
15.5. 18.30-20.30 puupuhaltimet, jousisoittimet (Akademiska Orkestern)
21.5. 16.45-16.55 trumpetti (Mats L.)
24.5. bassoklarinetti, tuuba, kantele, klavikordi (kotona)
31.5. pasuuna, huuliharppu (Björn F.)
Loput soittimista äänitetään touko- tai syyskuussa.

Äänimateriaalin editointi

9.5. 9.15-12.45
Editointia voi tapahtua viikolla 22, mahdollisesti myös syyskuussa.

Soitinten valokuvaaminen (Soitin Laine)

29.4. 10-12 puupuhaltimet, vaskipuhaltimet ja jousisoittimet
24.5. 9-12 lyömäsoittimet, sähkösoittimet ja muut soittimet
Otan lisäksi kuvia soittimista kotona.

Yhtyeiden valokuvaamista

26.-27.5. (Laulu- ja musiikkijuhlat Vaasassa)

Kuvamateriaalin editointi

Suunniteltu tapahtuvaksi viikolla 22.

Tekstit

Valmiit kesäkuun loppuun mennessä.

Liite 3 Äänitykseen valmistavia kirjeitä Musiikkiopisto Arkipelagille ja big band Axelbandetille

INSPELNING AV INSTRUMENT VID MUSIKINSTITUTET ARKIPELAG 8.5.06 (SOITINÄÄNITYS)

- marimba (Sam Fröjdö)
- blockflöjt (Nina Källberg)
- gitarr (Riikka Tirronen)

Ett ca 1 minuters exempel på ditt instrument behövs. Du kan också spela färdiga noter om du inte vill improvisera, men det får inte vara frågan om för ny musik. Försök få med något typiskt för ditt instrument.

Tarvitsen n. 1 min mittaisen ääniesimerkin soittimestasi. Voit soittaa sävellyksenkin, mutta sen pitää olla tarpeeksi vanha. Esitlee soitinteknisiä erikoisuuksia.

INSPELNING AV INSTRUMENT MED AXELBANDET 8.5.06

ordning:

- sopransax
- altsax
- tenorsax
- barytonsax
- trumpet
- basun
- elgitarr
- elbas
- synt
- trummor
- congas

Hoppas jag kan använda nåt annat rum för inspelningen, som sker med Minidisc. Om det finns många musiker som spelar samma instrument, väljer ni ut någon som spelar exemplet. Exemplet skall vara ca 1 min långt och inte innehålla sådana tongångar, som retar Teosto. Hitta på sätt att visa speltekniska egenheter hos instrumentet, t.ex. sordin med trumpetten och glissando med basunen. Improvisera gärna. Återvänd efter din speltur till övningen och säg åt följande att nu skulle det vara dags. Trummorna och congas spelas in sist i slutet av övningen.

Melodierna skall komma till en elektronisk instrumentpresentation (text, bild, melodiexempel) under FSSMF: s regi. Musikernas namn nämns om så önskas. Jag gör detta som slutarbete för att bli kompetent lärare.

Hälsar Carita Lagerspetz

Liite 4 Äänitykseen valmistava kirje Akadmiska Orkesternille

ÄÄNITYSAIKATAULU (INSPELNINGSTIDTABELL) AO 15.5.06

Nu är det inte frågan om någon minuttidtabell, fast jag försöker vara snabb. Jag skulle vilja följa partiturordningen med träblåset och valthornen. Sedan skulle det vara stråkarnas tur och till sist skulle jag spela in pukor och eventuella andra slaginstrument.

Mistään minuuttiaikataulusta ei tietenkään ole kyse, vaikka yritänkin olla nopea. Ajattelin edetä puhaltimien suhteen partituurijärjestyksessä. Sitten olisi jousiston vuoro ja viimeiseksi äänittäisin patarummut ja mahdolliset muut lyömäsoittimet. Eli:

- huilu ja piccolo (flöjt och piccoloflöjt)
- oboe ja englannintorvi (oboe och engelskt horn)
- klarinetti ja bassoklarinetti (klarinettt och bassklarinettt)
- fagotti (fagott)
- käyrätorvi (valthorn)
- viulu (violin)
- alttoviulu (altfiol)
- sello (cello)
- kontrabasso (kontrabas)
- patarummut ja mahdolliset muut lyömäsoittimet (pukor och möjligen andra slagverk)

Tag alltså med eventuella ”extra” instrument! Förbered ett exempel som räcker ca 1 min och som inte får Teosto i nacken på mig. Välj den som ger exemplet ur er instrumentgrupp! Jag tänkte spela in i hörn/artistrummet börjande då er övning börjar (ca 18.30) från flöjten + piccolan. Då inspelningen är klar, går musikern tillbaka till orkestern och meddelar den som står följande i tur att det skulle vara dags. Jag torde hinna spela in alla exempel mycket väl. Om varje instrument skulle presenteras med ett en minuts exempel, skulle hela inspelningen räcka bara ca tio minuter!

”Ekstrasoittimet” siis mukaan! Valmistelkaa kaikki noin minuutin pituinen esittely, josta Teosto ei ota pulttia. Valitkaa keskuudestanne se, joka esimerkin antaa! Yritän äänittää nurkka/artistihuoneessa aloittaen huilusta + piccolosta. Aloittaisin mielelläni kun harjoituksenne alkavat, eli 18.30 –tienoilla. Kun äänitys on selvä, soittaja palaa harjoitukseen ja ilmoittaa seuraavalle, että olisi aika. Sopivassa saumassa seuraava soittaja tulee nurkka/artistihuoneeseen. Kaiken kaikkiaan, jos jokaista soitinta kohti tulisi 1 min materiaalia, kestäisi valmis äänitys n. 10 min, joten luultavasti ehdin hyvin äänittää teitä kaikkia.

Vielä kerran; kiitos yhteistyöstä! Tack för samarbetet!

Carita Lagerspetz

Liite 5 Esimerkkisivu yhden soittimen esittelystä

MARIMBA

Marimban är ett slaginstrument, där hela instrumentet ljuder. Det hela blir lite begripligare, om vi förstår att de olika trästavarna är hela instrumentet! Marimban har fått sitt namn från bantuspråket och är till sitt ursprung afrikanskt. Dagens marimba är en variant av orkesterxylofonen men med ett djupare omfång. Omfånget kan variera från tre till fem oktaver. Stavarna är ordnade i två rader så att de *diatoniska* tonerna (som är de samma som pianons vita tangenter) är i den lägre raden som också är närmare spelaren. De *kromatiska* tonerna (pianons svarta tangenter) är i den högre raden som är längre borta från spelaren. Stavarna blir kortare ju längre till höger de är. Ju kortare stav, desto högre ton. Marimban spelas med olika hårda klubbber beroende på hurdan klang som eftersträvas. Klubborna kallas ”soft”, ”medium” och ”hard” (”mjuk”, ”mellanhård” och ”hård”) och namnet avser då klubbans ytmaterial samt det ljud som produceras. Mjuka klubbber avger en mjuk ton. Spelaren kan ha en till två klubbber i båda händerna. Tonstyrkan kan varieras till en ganska stor grad. Om tonen skall spelas länge, spelas *tremolo*, för marimbans ton är ganska kort. *Tremolospel* innebär att samma stav slås åter och åter snabbt efter varandra. *Legatospel* är omöjligt att genomföra. Däremot låter olika *glissandon*, där man drar med klubbber på alla stavarna t.ex. ifrån de högre tonerna till de lägre, mycket effektfulla.

Marimbans träslag kan vara rosenträ. Marimban kan stämmas genom att tälja bort trä från stavens undersida. Då blir tonen högre. Man måste vara mycket försiktig, för staven kan inte fås att klinga lägre sedan man har täljt bort för mycket. Då klubbber slår mot staven börjar staven vibrera och det uppstår en ton. Tonen skulle annars vara ganska kort som i xylofonen, men den fås att klinga en lite längre tid genom att man har fäst vertikala rör under stavarna. Klangrören är längre ju längre stav de ligger under. På en 5-oktavig marimba är de längsta klangrören ca 1 meter långa och ca 12-15 cm i diameter.

Marimban har spelats på 1900-talet mestadels inom populärmusikens genre. Darius Milhaud har skrivit ett stycke för marimba, vibrafon och orkester, vilket visar, att marimban inte är totalt främmande för klassisk musik heller.

Sam Frjödö spelar marimba

MARIMBA

Liite 6 Esimerkki yksinkertaisemmasta tekstistä

MARIMBA

Marimban är ett slaginstrument. Instrumentet har olika långa träbitar som man slår på. Träbitarna kallas stavar. Man kan slå på stavarna med olika hårda klubbor så får man olika ljud fram. En kortare stav ger en högre ton och en längre stav ger en lägre ton.

Marimban kommer ursprungligen från Afrika. Marimban liknar xylofonen, vars namn egentligen kan översättas som "trä-ljud". Marimban är mycket större än xylofonen, men båda spelas på samma sätt.

Marimbans ton har en ganska kort klang, så man har fäst metallrör under stavarna för att få tonen att klinga längre. Marimbans ljud passar bra till lätt musik, men också till klassisk musik.